

Çevre Kanunu

Çevresel Etki Değerlendirme

ve

Çevre İzin ve Lisans

İle

Çevre Görevlisi, Çevre Yönetim Birimi ve
Çevre Danışmanlık
Uygulamaları

Dr.Talat MÜFTÜOĞLU
Şube Müdürü

Bilecik Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

İNSANLIĞIN ORTAK GELECEĞİ

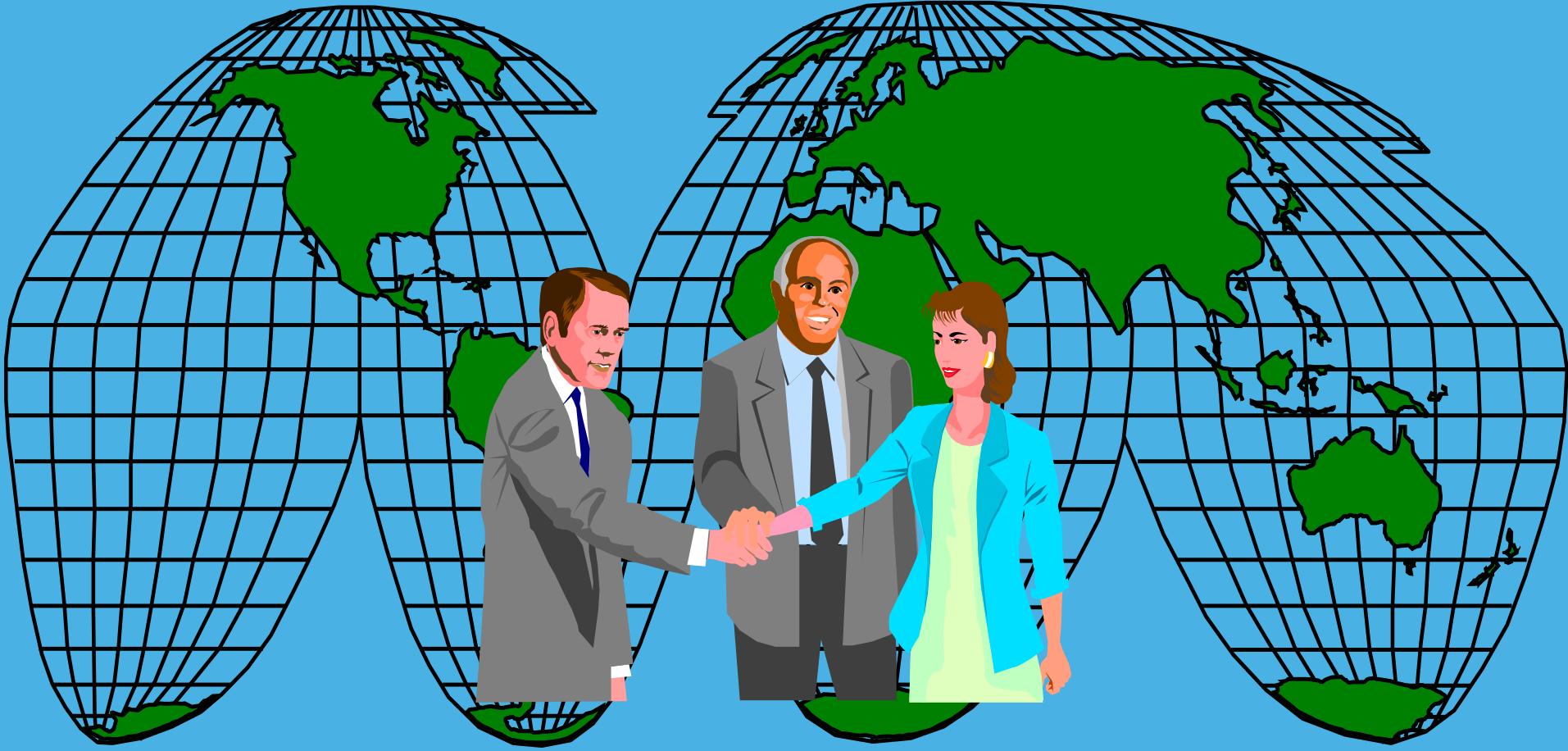
Çevre insanların ve diğer canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde bulundukları, **fiziki**, **biyolojik**, **sosyal**, **ekonomik** ve **kültürel** ortam.

Birbirlerine ayrılmaz bir şekilde bağlı ve biri diğerine sürekli etki eden toprak, hava ve su yaşadığımız çevrenin önemli unsurları. Kısaca Çevre canlı varlıkları etkileyen dış tesirlerin tümü.

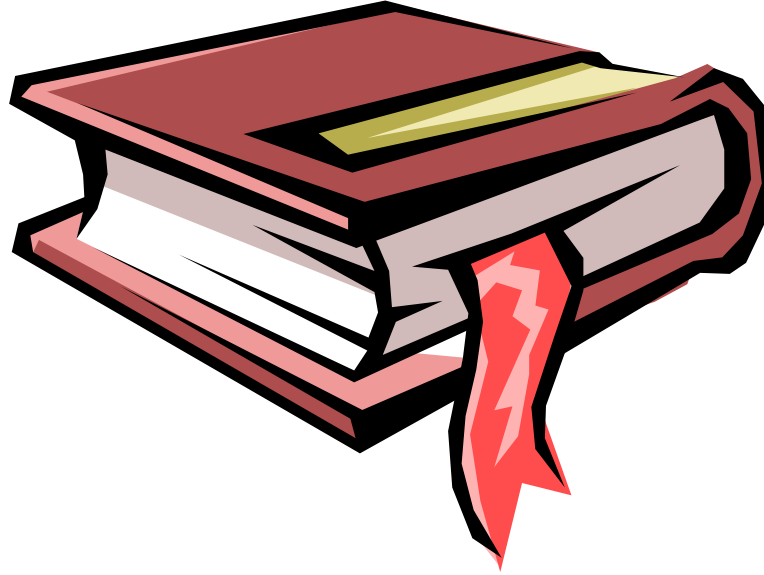
ULUSLARARASI ANLAŞMALAR

**Uluslar arası anlaşma ve anayasalarda
“Çevre hakkının” yeni bir “İnsan hakkı” olduğu ortaya
çıkmiştir.**

T.C. ANAYASASI MD.56

“ Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama **hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve Vatandaşın **ödevidir.**”**

(Aynı tür kanunlar eşit güçtedir. Anayasa, Kanun, KHK, Uluslara sözleşme, Tüzük, Yönetmelik, Genelge)

DOĞAL ÇEVRE

- Dünya nüfusunun hızla artışı
- Endüstrileşmede artış
- Üretim ve pazarlama faaliyetlerindeki artış
- Doğal kaynakların yoğun kullanımı
- Sürekli artan tüketim eğilimi
- Artan atık miktarları ve zararlı içerikleri

Çevre Sorunları

BÜYÜYEN SANAYİLEŞME

HIZLI KENTLEŞME

**ÇEVRENİN
KİRLENMESİ VE
GİDEREK DOĞAL
KAYNAKLARIN
AZALMASINI
ARTIRMIŞTIR.**

EKOLOJİK DENGİ

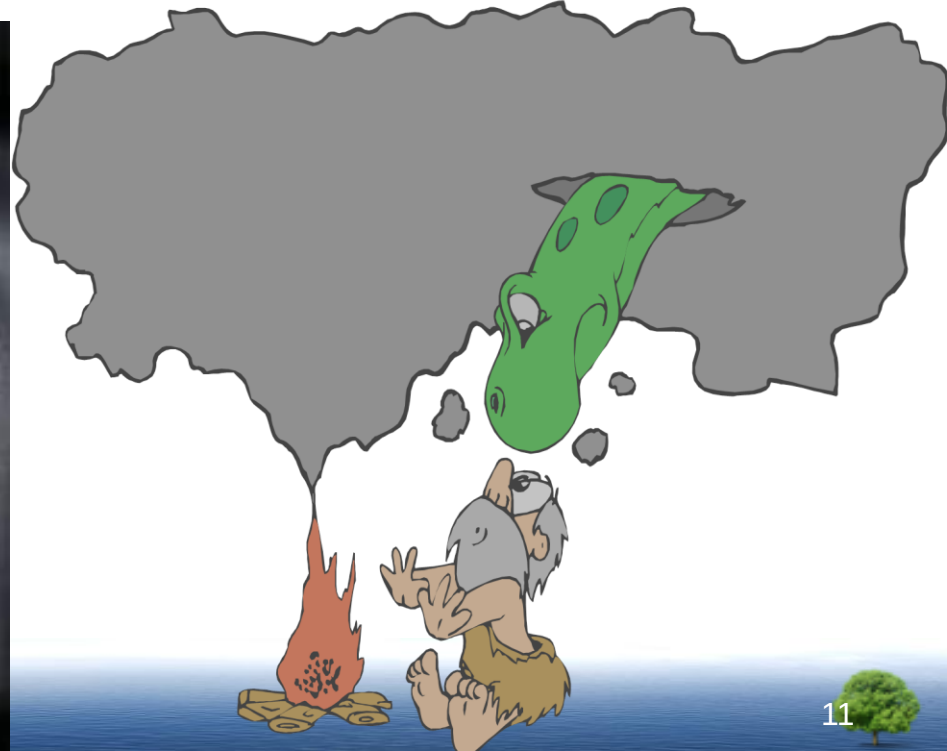

Çevre sorunlarının başlaması, Doğal dengenin bozulmasına neden olmaktadır.

ÇEVRE KİRLİLİĞİ NEDİR ?

Çevrede meydana gelen ve canlıların sağlığını, çevresel değerleri ve ekolojik dengeyi bozabilecek her türlü olumsuz etkiye **çevre kirliliği** denir.

ÇEVREYİ ETKİLEYEN KİM?

İNSAN

ÇEVREDEN ETKİLENEN KİM?

DOĞA

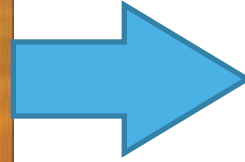
ÇEVRE KİRLİLİĞİ

1. HAVA KİRLİLİĞİ
2. SU KİRLİLİĞİ
3. TOPRAK KİRLİLİĞİ
4. ATIKLAR
5. GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ
6. ELEKTROMANYETİK KİRLİLİK

KİRLİLETEN

ÖDER

1972 ÖNCESİ

ÇED, İZİN ve DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ANCAK, ÖDENEN PARA

KAYBOLAN ÇEVREYİ

**GERİ
GETİRMEYE
YETMEDİ !**

**ÇEVRENİN
KİRLENMESİNİ**

ÖNLEYEMEDİ !

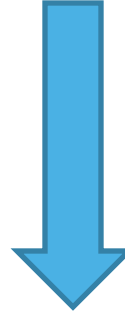

1972 DEN SONRA

STOCKHOLM KONGRESİ

KİRLETMEDEN ÖNCE ÖNLEM ALINMASI SÖZLEŞME
ALTINA ALINDI

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ
ÇED

Çevre Düzeni Planı (3194 Sayılı İmar Kanunu): Ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen plandır.

Dengeli ve sürekli kalkınma amacına uygun olarak, ekonomik kararlarla, ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan veren, rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere, kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak, Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması veya hazırlatılması, onaylanması, revizyonu, ilavesi veya değişikliği, uygulanmasının sağlanması, **Bakanlığımız** yetki ve sorumluluğundadır.

ÇED Yönetmeliği kapsamında yapılan müracaatlar, mevcut 1/100 000 ölçekli Bilecik Çevre Düzeni Planı ve Plan hükümleri, çerçevesinde incelendikten sonra, ÇED Yönetmeliği kapsamında değerlendirilmektedir (Duyarlı Yöreler).

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ (ÇED)

Projelerin çevreye olabilecek olumlu yada olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi yada en aza indirilmesi, yer ve teknoloji alternatiflerinin değerlendirilmesi sürecidir. Projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünün sürdürülmesi, ÇED Yönetmeliği çerçevesinde yürütülmektedir.

Çevre politikalarının ana unsurlarından birisi, **kirlenme sonrası temizleme faaliyetleri yerine, günümüzde kabul gören çağdaş yaklaşımla, tamamlayıcı fonksiyon olarak kirlenmeden araştırma ve inceleme yaparak koruyucu tedbirler almaktır.**

- **ÇED'in amacı;** ekonomik ve sosyal gelişmeye engel olmaksızın kalkınmanın sürdürülebilirliğini sağlamak, çevre değerlerini ekonomik politikalar karşısında korumak, planlanan bir faaliyetin yol açabileceği **bütün olumsuz çevresel etkilerin önceden tespit edilip, bu olumsuzluklar ortaya çıkmadan gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamaktır.**
- **ÇED'in temel görevi,** projelerle ve gelişmelerle ilgili karar vericilerin **daha bütünsel, yani kararı etkileyecek birden fazla faktörü göz önüne alır bir şekilde daha sağlıklı karar vermelerini sağlamak** için onlara projelerden kaynaklanabilecek **çevresel etkileri net bir şekilde göstermektir.**
- ÇED, projelerle ilgili bütün tarafların bir araya geldiği ve görüş, kaygı ve önerilerini ortaya koyabildikleri **demokratik ve şeffaf bir süreçtir.** İlgili taraflar bu süreç içerisinde ortaya koydukları teknik bilgi ve görüşlerle projenin en optimal şekilde gelişimine katkı sağlarlar.

YASAL DAYANAK

2872 SAYILI ÇEVRE KANUNU
09.08.1983 tarihli

ÇED YÖNETMELİĞİ

ÇEVRE İZİN VE
LİSANS YÖNETMELİK

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 10 . maddesine dayanılarak hazırlanmıştır. (26/04/2006 tarihli ve 5491 sayılı "Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" la değiştirilmiştir)

Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, **Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya Proje Tanıtım Dosyası** hazırlamakla yükümlüdürler.

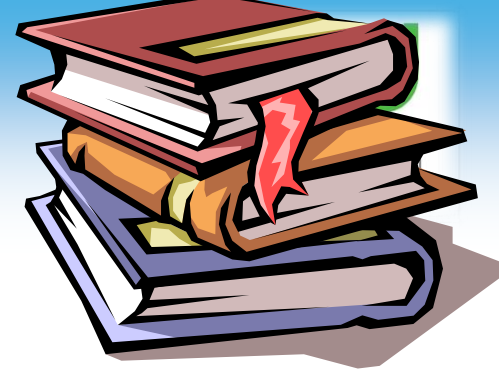
Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı **alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez.**

-2872 sayılı Çevre Kanununun **11.** maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

-Olumsuz çevresel etkileri bulunan işletmelerin faaliyette bulunabilmeleri için **İzin,**

-Atıkların geri kazanımı, geri dönüşümü ve bertarafına ilişkin iş ve işlemlerle iştigal eden tüm işletmelerin ise **Lisans** almaları gerektiği belirtilmektedir.

ÇED

**EK-1 LİSTESİNDEKİ
PROJELER**

***EK-2 LİSTESİNDEKİ
PROJELER***

ÇED RAPORU

**PROJE TANITIM
DOSYASI**

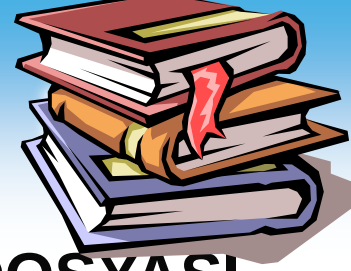

Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya Proje Tanıtım Dosyası Hazırlama Yükümlülüğü

Madde 6- Bu Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek ve tüzel kişiler; **Çevresel Etki Değerlendirmesine(Ek-I) tabi projeler için ÇED Başvuru Dosyası, ÇED Raporu, Seçme Eleme Kriterleri uygulanacak projeler(Ek-II) için Proje Tanıtım Dosyası** hazırlamak, ilgili makamlara sunmak ve projelerini verilen karara göre gerçekleştirmek, verdikleri **taahhütlere uymakla** yükümlüdürler.

- ❖ Kamu kurum/Kuruluşları, bu Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilmesi sürecinde proje sahiplerinin isteyeceği her türlü bilgi, doküman ve görüşü vermekle yükümlüdürler.
- ❖ Bu Yönetmeliğe tabi projeler için **"Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu"** kararı veya **"Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir"** kararı alınmadıkça bu projelere hiç bir teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez.

ÇED RAPORU

PROJE TANITIM DOSYASI

TEK KİŞİNİN

TEK MESLEK DİSİPLİNİN

HAZIRLAYAMAYACAĞI

BİLİMSEL VE TEKNİK RAPORLARDIR

HAZIRLANMASI İÇİN

MESLEKİ TECRÜBE

ÇEVRE VE ÇED KONUSUNDA
TECRÜBE

FARKLI MESLEK DİSİPLİNLERİNDEN
MULTİDİSİPLİNER ÇALIŞMA

UZMANLIK

YETERLİ
OLMA

ÇED ÇALIŞMASI YAPACAK EKİBİN, MESLEKİ VE ÇEVRE KONUSUNDAKİ TECRÜBESİNİN UYGUN OLMASI

ÇED YÖNETMELİĞİ

**EK-1 LİSTESİNDEKİ
PROJELER**

**EK-2 LİSTESİNDEKİ
PROJELER**

**ÇED
RAPORU**

**PROJE TANITIM
DOSYASI**

**TEK YETERLİK BELGESİ
(3 yıl-Vize)**

ÇED Yönetmeliğinde, projeler çevreye olan etkilerinin boyutuna ve proje büyüklüğüne göre **ÇED Uygulanacak Projeler (Ek-1) Listesi** ve **Seçme-Eleme Kriterleri Uygulanacak Projeler (Ek-2) Listesi** olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Yeterlik Belgesi Tebliğine göre her kurum/kuruluşa aynı yeterlik belgesi verilmektedir.

EK-I PROSEDÜRÜ

HANGİ PROJELERE UYGULANIR ?

(Çevresel Etki Değerlendirmesine Tabi Projeler)

- EK-I Listesinde yer alan projelere,
- "ÇED Gereklidir " Kararı verilen projelere,
- Kapsam dışı değerlendirilen projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesinin planlanması halinde, mevcut proje kapasitesi ve kapasite artışları toplamı ile birlikte projenin yeni kapasitesi Ek-1 Listesinde belirtilen eşik değer veya üzerinde olan projelere,

EK-I PROSEDÜRÜ

**ÇED BAŞVURU DOSYASI HAZIRLANIR
BAKANLIĞA SUNULUR**

**BAKANLIK ÇED BAŞVURU DOSYASINI İNCELER VE
İDK KURULUR**

HALKIN KATILIMI VE FORMAT VERİLMESİ

ÇED RAPORU BAKANLIĞA SUNULUR

**KOMİSYON ÜYELERİNCE İNCELEME VE
DEĞERLENDİRME YAPILIR**

**NİHAİ ÇED RAPORU
BAKANLIĞA SUNULUR**

**BAKANLIKÇA ÇED OLUMLU /
ÇED OLUMSUZ KARARI VERİLİR**

**7 YIL İÇERİSİNDE
YATIRIMA BAŞLANMALIDIR
GEÇERSİZ**

**YATIRIM
YAPILAMAZ**

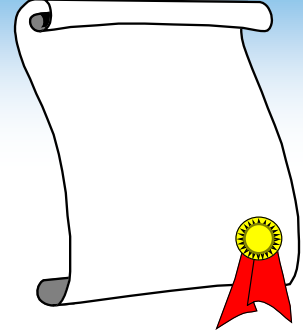
ÇED SÜRECİNE HALKIN KATILIMI

TOPLANTISI

Komisyonun kapsam belirleme toplantısından önce yatırımcı tarafından halkı bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak “ÇED Sürecine Halkın Katılımı Toplantısı” düzenlenir,

- Toplantı tarihi Bakanlıkça mutabakat sağlanarak belirlenir,
- Toplantı yeri ve saati Valilik ve yatırımcı tarafından belirlenir (projeden en çok etkilenecek ve yöre halkının kolay ulaşacağı),
- Toplantı **tarihi, saati, yeri ve konusu** yatırımcı tarafından **ulusal** düzeyde yayım yapan bir gazete ile o **yörede** yayımlanan bir gazetede toplantı tarihinden **en az on gün** önce ilan edilir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporunun Bakanlığa sunulur, Proje ile ilgili inceleme değerlendirme sürecinin başladığı ve ÇED Raporunun halkın görüşüne açıldığı **anons, askıda ilan, internet gibi uygun araçlarla halka duyurulur.**

ÇED OLUMLU – OLUMSUZ KARARI

Bakanlıkça; Komisyon çalışmaları ve halkın görüşü dikkate alınarak 10 iş günü içerisinde “ÇED Olumlu” yada “ÇED Olumsuz” kararı verilir.

Karar;, Komisyon üyelerine bildirilir,

“ÇED Olumsuz” kararı verilen projeler için bu kararın verilmesine neden olan şartlarda değişiklik olması durumunda **yeniden başvuruda bulunulabilir.**

Kararı

Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hakkında Komisyon tarafından yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi üzerine, projenin **gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararıdır.**

KARARIN HALKA DUYURULMASI

Bakanlıkça verilen karar, Valilik tarafından;

- ❖ Proje sahibine, İlgili kurum-kuruluşlara,
- ❖ Uygun araçlarla(askıda ilan-internet)
yöre halkına duyurulur.

EK-II PROSEDÜRÜ

HANGİ PROJELERE UYGULANIR ?

(Seçme, Eleme Kriterlerine Tabi Projeler)

- **EK II** Listesinde yer alan projelere,
- Kapsam dışı değerlendirilen projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesinin planlanması halinde, **mevcut proje kapasitesi ve kapasite artışları toplamı ile birlikte projenin yeni kapasitesi Ek-2 listesinde belirtilen projelere,**

ÇED sürecine ilişkin yöntem Bakanlıkça belirlenen projeler;

- ÇED Yönetmeliğine tabi olmayan veya Seçme Eleme Kriterlerine tabi olduğu halde proje sahibinin ÇED Raporu hazırlanması talebi üzerine Bakanlıkça uygun görülen projeler,
- **Ek-1 listesi veya Ek-2 listesinde olup, eşik değeri olmayan projelerde yapılacak her türlü değişikliği** içeren projeler,
- **“ÇED Olumlu” veya “ÇED Gerekli Değildir”** kararı bulunan projelerde yapılacak **kapasite artışı ve/veya genişletilmesi** planlanan projeler.
- Organize Sanayi Bölgeleri, İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri, Endüstri Bölgeleri, Serbest Bölgeler ile Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde kurulması planlanan projeler,

EK-II PROSEDÜRÜ

PROJE TANITIM DOSYASI
EK IV 'E GÖRE HAZIRLANIR

PROJE TANITIM DOSYASI
VALİLİĞE
SUNULUR, UYGUNLUK YÖNÜNDEN
İNCELENİR (Sisteme Yüklenererek)

PROJE TANITIM DOSYASININ
İNCELENMESİ-DEĞERLENDİRİLMESİ (15 İŞ GÜNÜ)

VALİLİĞİN KARAR VERMESİ
(5 İŞ GÜNÜ)

ÇED GEREKLİDİR
KARARI

ÇED GEREKLİ
DEĞİLDİR
KARARI

ÇED PROSEDÜRÜ
UYGULANIR

5 YIL İÇİNDE YATIRIMA
BAŞLAMASA GEÇERSİZ

- Eksiklikleri 6 ay içerisinde tamamlanmayan PTD ilişkin ÇED süreci **sonlandırılır.**

ÇED GEREKLİDİR – GEREKLİ DEĞİLDİR KARARI

Valilik ; yapılan değerlendirmelerin sonucunda,

5 işgünü içerisinde “ÇED Gereklidir” veya “ÇED Gerekli Değildir” kararı verir.

“ÇED Gerekli Değildir” kararı Proje sahibine ve Bakanlığa bildirilir.

“ÇED Gereklidir” kararı verilen projelere ÇED prosedürü uygulanır (Bir yıl içinde Bakanlığa başvuru yapılmazsa karar geçersiz sayılır)

Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir

Kararı: Ek-II listesine Tabi Projeler hakkında yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi üzerine, projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten karardır.

KARARIN HALKA DUYURULMASI

ÇED Gerekli Değildir Kararı Valilik tarafından;

- ❖ İlgili kurum-kuruluşlara,
- ❖ Uygun araçlarla yöre halkına duyurulur.

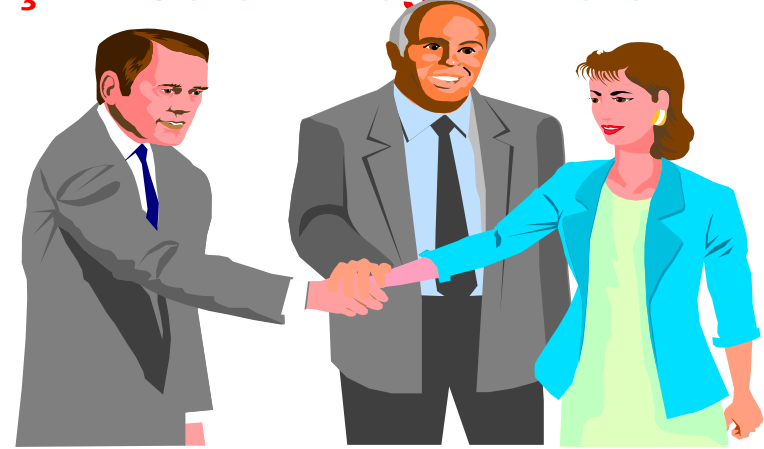

YATIRIMA BAŞLAMA

“ÇED Gerekli Değildir” kararı alındıktan sonra en geç 5 yıl içerisinde yatırıma başlanması gerekir. ÇED Gerekli Değildir kararı geçersiz sayılır !

PROJE SAHİBİNİN DEĞİŞMESİ

Proje sahibinin herhangi bir nedenle değişmesi durumunda yeni sahibi, önceki sahibinin taahhüt ve yükümlülüklerini başka bir işleme gerek kalmaksızın yüklenmiş sayılır ve bunu bir yazı ile(devirle ilgili bilgi ve belgeleri, taahhütnamesini ve imza sirkülerini) **Bakanlığa / Valiliğe bildirir.**

İZLEME VE KONTROL

Yatırımcı proje uygulamasının başlangıcını, İnşaat, İşletme ve İşletme sonrası dönemine ait İzleme raporlarını Bakanlığa / Valiliğe bildirir.

Bakanlık / Valilik **“Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu”** kararı ve **“Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir”** kararı verilen projelerle ilgili olarak, ÇED Raporu ve/ veya Proje Tanıtım Dosyasında öngörülen ve proje sahibi tarafından **taahhüt ve beyan** edilen hususların yerine getirilip getirilmediğini izler ve kontrol eder.

- Gerekli görüldüğünde diğer kurum kuruluşlarla işbirliği yapılır.
- Taahhütnameye aykırı uygulamalar için Bakanlıkça/Valilikçe **bir defaya mahsus olmak üzere** süre verilebilir. Bu süre sonunda taahhütlere uyulmaması durumunda **faaliyet durdurulur.** Yükümlülükler yerine getirilmedikçe durdurma kararı kaldırılmaz. **2872 sayılı Çevre Kanununun göre işlem tesis edilir.**

FAALİYETİN DURDURULMASI Çevre Kanunu Madde 15

Bu Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan yönetmeliklere aykırı davrananlara söz konusu aykırı faaliyeti düzeltmek üzere Bakanlıkça ya da 12 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından **bir defaya mahsus olmak üzere esasları yönetmelikle belirlenen ve bir yılı aşmamak üzere süre verilebilir.**

Faaliyet; süre verilmemesi halinde **derhal**, süre verilmesi durumunda, **bu süre sonunda** aykırılık düzeltilmez ise Bakanlıkça ya da 12 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından kısmen veya tamamen, **sürelili veya süresiz olarak durdurulur.** Çevre ve insan sağlığı yönünden tehlike yaratan faaliyetler süre verilmeksizin durdurulur.

Çevresel Etki Değerlendirmesi incelemesi yapılmaksızın başlanan faaliyetler Bakanlıkça, proje tanıtım dosyası hazırlanmaksızın başlanan faaliyetler ise mahallin en büyük mülkî amiri tarafından süre verilmeksizin durdurulur.

Süre verilmesi ve faaliyetin durdurulması, bu Kanunda **öngörülen cezaların uygulanmasına engel teşkil etmez.**

ÇED Yönetmeliği Md -19

• Yönetmelik kapsamındaki projelerde; “ÇED Olumlu/ÇED Gerekli Değildir” kararı alınmadan yatırıma başlandığının tespit edilmesi durumunda, **süre verilmeksizin yatırım durdurulur. İdari Yaptırım.** “ÇED Olumlu/ÇED Gerekli Değildir” kararı alınmadıkça durdurma kararı kaldırılmaz. Faaliyet alanı eski haline getirilir.

Çevre Kanunu Md.20/e

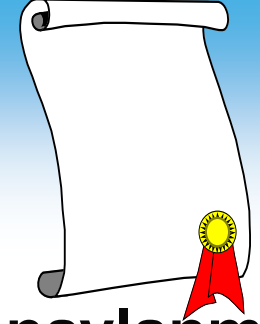
“ Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecine başlamadan veya bu süreci tamamlamadan inşaata başlayan ya da faaliyete geçenlere yapılan proje bedelinin yüzde ikisi oranında idari para cezası verilir. Cezaya konu olan durumlarda yatırımcı faaliyet alanını eski haline getirmekle yükümlüdür ”

“ Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinde verdikleri taahhütnameye aykırı davrananlara, her bir ihlal için 19.372 TL idari para cezası verilir ”

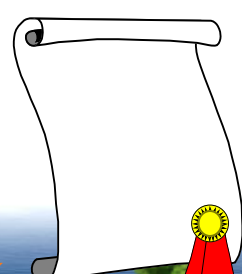
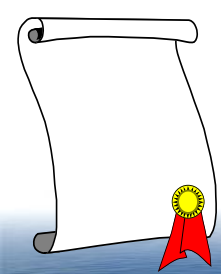

ÇED Yönetmeliği Kapsam Dışı Projeler

- ❖ ÇED Yönetmeliğinden önce uygulama projeleri onaylanmış veya çevre mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat uyarınca yetkili mercilerden izin, ruhsat veya onay ya da kamulaştırma kararı alınmış veya yatırım programına alınmış veya mevzi imar planları onaylanmış projelere veya bu tarihten önce üretim ve/veya işletmeye başladığı belgelenen projelere **Çevre Kanunu ve ilgili diğer yönetmeliklerde alınması gereken izinler saklı kalmak kaydıyla bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.**
- ❖ *Daha önceki yönetmeliklerin kapsamında olmayıp da yürürlükteki ÇED yönetmeliği kapsamında olan projeler için de bu husus uygulanır.*

Herhangi bir projenin ÇED Yönetmeliği kapsamı dışında bulunması, bu faaliyete yürürlükteki diğer mevzuat hükümlerinin uygulanmayacağı anlamını taşımamaktadır !

ANAHTAR TANIMLAR

Çevre İzni

Çevre Kanunu uyarınca alınması gereken; hava emisyonu, çevresel gürültü, atıksu deşarjı ve derin deniz deşarjı konularından en az birini içeren izin.

Çevre Lisansı

Atıkların, ara depolanması, geri kazanılması, işlenmesi ve bertaraf edilebilmesine ilişkin teknik yeterlilik.

Çevre İzni ve Lisans Belgesi

Bu Yönetmelik kapsamında verilecek çevre izin ve çevre lisanslarını kapsayan belgeyi,

Emisyon

İşletmelerden, alan ve noktasal kaynaklı katı, sıvı veya gaz haldeki atık maddelerin, titreşimin, ısının veya gürültünün havaya, suya, toprağa doğrudan veya dolaylı olarak salımını,

Geçici Faaliyet Belgesi

İşletmelerin faaliyette bulunabilmeleri için çevre izni ve lisansı öncesi verilen belgedir.

Başvuru ne zaman yapılmalı?

GFB

ÇED
uygulamaları
konusunda
bilincin
artırılması

Tehlikeli atıkların ve
kimyasal maddelerin,
insan ve çevre
sağlığının korunması
açısından yaşam
döngüleri boyunca
sağlıklı biçimde
yönetilmesinin
sağlanması

Sürdürülebilir
Kalkınma

Amaç

Olumsuz çevresel etkileri olan faaliyet ve tesisler için bütüncül yaklaşım çerçevesinde

Kirliliğin önlenmesi

Azaltılması

Kontrolü

amacıyla **tek bir çevre izni** verilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Çevre İzin Lisans süreci ile

Çevresel Etki Değerlendirilmesi aşamasında alternatif çözüm önerileri ile teorik olarak planlanan projelerin; **pratikte hayata geçirilme** aşamasında alınan **önlemlerin etkinliği, işlevselliği** tespit edilerek, **gerekli düzenlemeler, iyileştirmeler yaptırılmakta** ve tesisin işletmeye geçmesine bu aşamadan sonra izin verilmektedir.

ÇEVRE İZİNLERİ

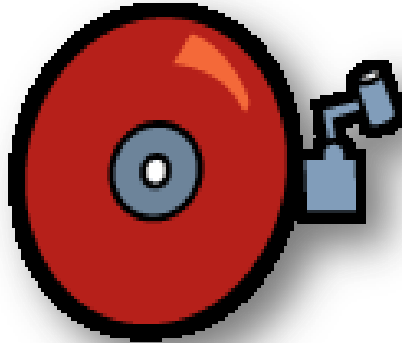
Çevre Kanunu uyarınca alınması gereken; hava emisyonu, çevresel gürültü, atıksu deşarjı ve derin deniz deşarjı konularından en az birini içeren izni

**HAVA
EMİSYONU**

**ÇEVRESEL
GÜRÜLTÜ**

**ATIKSU
DEŞARJ**

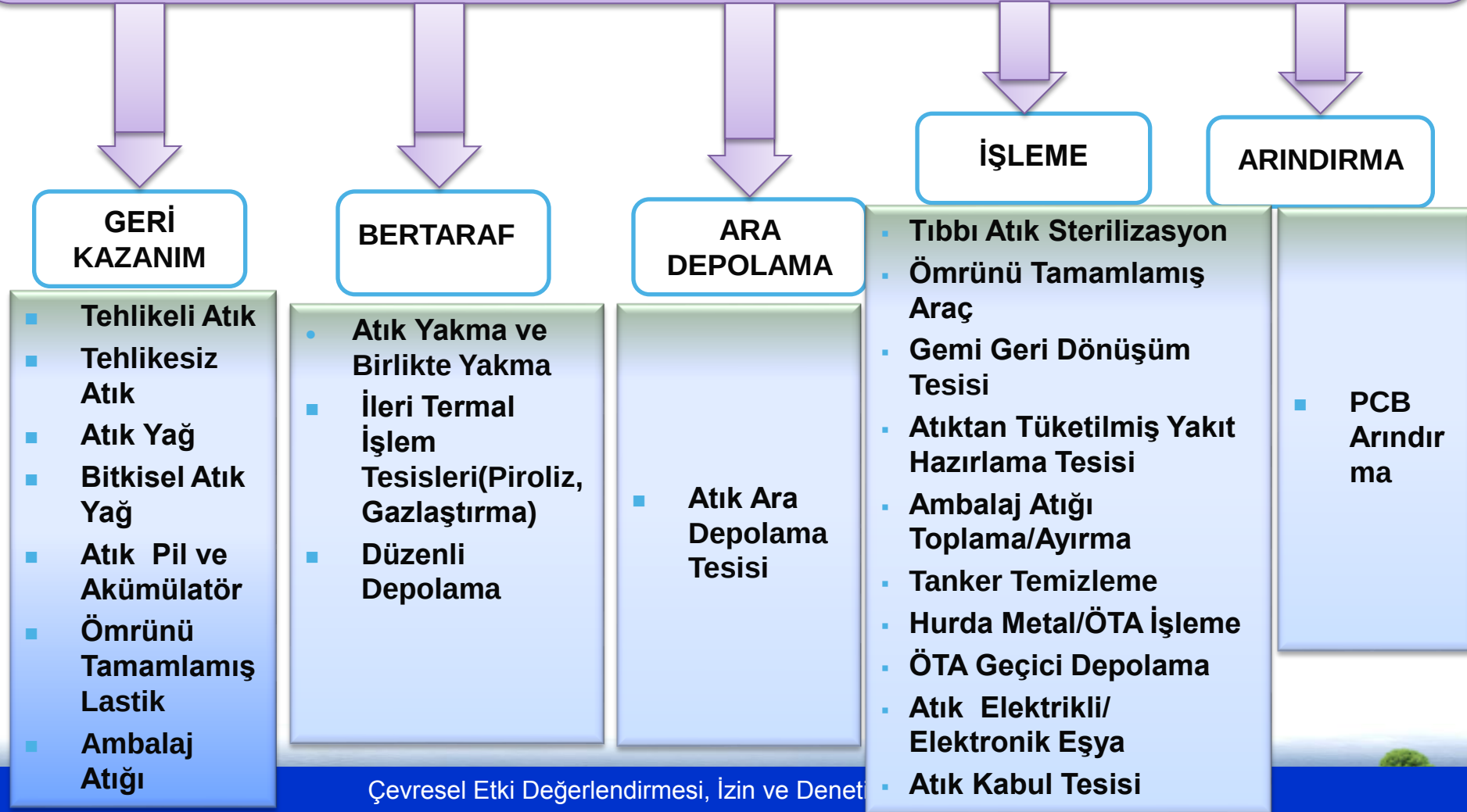

**DERİN DENİZ
DEŞARJ**

ÇEVRE LİSANSLARI

Atıkların toplanması, ara depolanması, geri kazanılması, geri dönüşümü ve bertaraf edilebilmesine ilişkin teknik yeterliliği

İzin/Lisansa Tabi İşletme ve Faaliyetler

Tesislerin veya faaliyetlerin **Kirletici vasfı** dikkate alınarak;

1-Enerji Endüstrisi

2-Madencilik ve Yapı Malzemeleri Endüstrisi

3-Metal Endüstrisi

4-Kimya ve Petrokimya Endüstrisi

5-Yüzey Kaplama Endüstrisi

6-Orman Ürünleri ve Selülöz Tesisleri

7-Gıda Endüstrisi, Tarım ve Hayvancılık

8-Atık Yönetimi

9-Maddelerin Depolanması, Doldurma ve Boşaltılması

10-Diğer Tesisler

Çevreye Kirletici Etkisi
Yüksek Düzeyde Olan
76 faaliyet(Bakanlık)

EK-1

Çevreye Kirletici Etkisi
Olan
184 faaliyet(İl Müdürlüğü)

EK-2

Geçici Faaliyet Belgesi veya Çevre İzin veya Çevre İzin ve Lisansı; VERİLİR

ÇEVRE İZİN VE LİSANS YÖNETMELİĞİ

Süreç

Çevre izni ve/veya çevre izin ve lisansı süreci Üç aşamalıdır

1- Kapsam Belirlenmesi(Hava Emisyonu, Atıksu Deşarjı, Çevresel Gürültü ve Derin Deniz Deşarjı)

2- Geçici Faaliyet Belgesinin Verilmesi

3- Çevre İzin ve Lisans Sürecinin Tamamlanması

Kapsam Belirlenmesi; İşletmenin, Yönetmelik”in Ek-1 yada Ek-2 listesinde

bulunup bulunmadığının belirlenmesi. Faaliyet konusu Ek-1 veya Ek-2 Listesi

kapsamında değil ise Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden “Çevre İzni veya Çevre

İzin ve Lisansı Kapsamı Dışındadır” yazısı alınır. (Üretim konusu ve/veya kapasite

değişiklik olması durumunda İl Müdürlüklerine başvuru yapılmalıdır).

Kapsam Dışı yazısı verilen tesis veya faaliyetler yürürlükte bulunan Çevre

mevzuatına uymak yükümlülükleri devam eder!

Çevre İzin veya Çevre İzin ve Lisansı kapsamında e-başvuru dosyasının

hazırlanması/ sunulması Ek-1 listesinde yer alan işletmeler için çevre danışmanlık

firmaları ya da çevre yönetim birimi tarafından Bakanlığa, Ek-2 listesinde yer alan

işletmeler için çevre danışmanlık firmaları, çevre yönetim birimi veya tesiste

istihdam edilen çevre görevlisi tarafından İl Müdürlüğüne yapılır.

Geçici faaliyet belgesi, Çevre İzni veya Çevre İzin ve Lisansı başvurusu

elektronik veya mobil imza ile elektronik ortamda yapılır.

İşletmede, Yönetmelikler kapsamında gereken Şartlar sağlanıp, GFB için

gerekli belgeler oluşturulduktan sonra İl Müdürlüğü Uygunluk Yazısı için müracaat

edilmelidir. Aksi taktirde hem tekrar tekrar iş yükü oluşmakta hem de İl Müdürlüğü

Uygunluk Yazısı alınmasına rağmen GFB başvurusu gecikebilmektedir.(ÇED,

Ticaret Sicil Gazetesi ve Kapasite Raporu, Maden Ocağı ise İşletme Ruhsatı,

Koordinatları yazılı Topoğrafik Harita, atıksu ile ilgili belgeler)

ATIKSU ARITMA TESİSİ PROJE ONAYI

veya

MUAFİYET YAZISI

Evsel Atıksu = Belediye Kanalizasyonu = Bağlantı İzni

***Endüstriyel Atıksu = Belediye Kanalizasyonu /Altyapı Tesisi= Bağlantı
Kalite Kontrol İzni***

İL MÜDÜRLÜĞÜ UYGUNLUK YAZISI

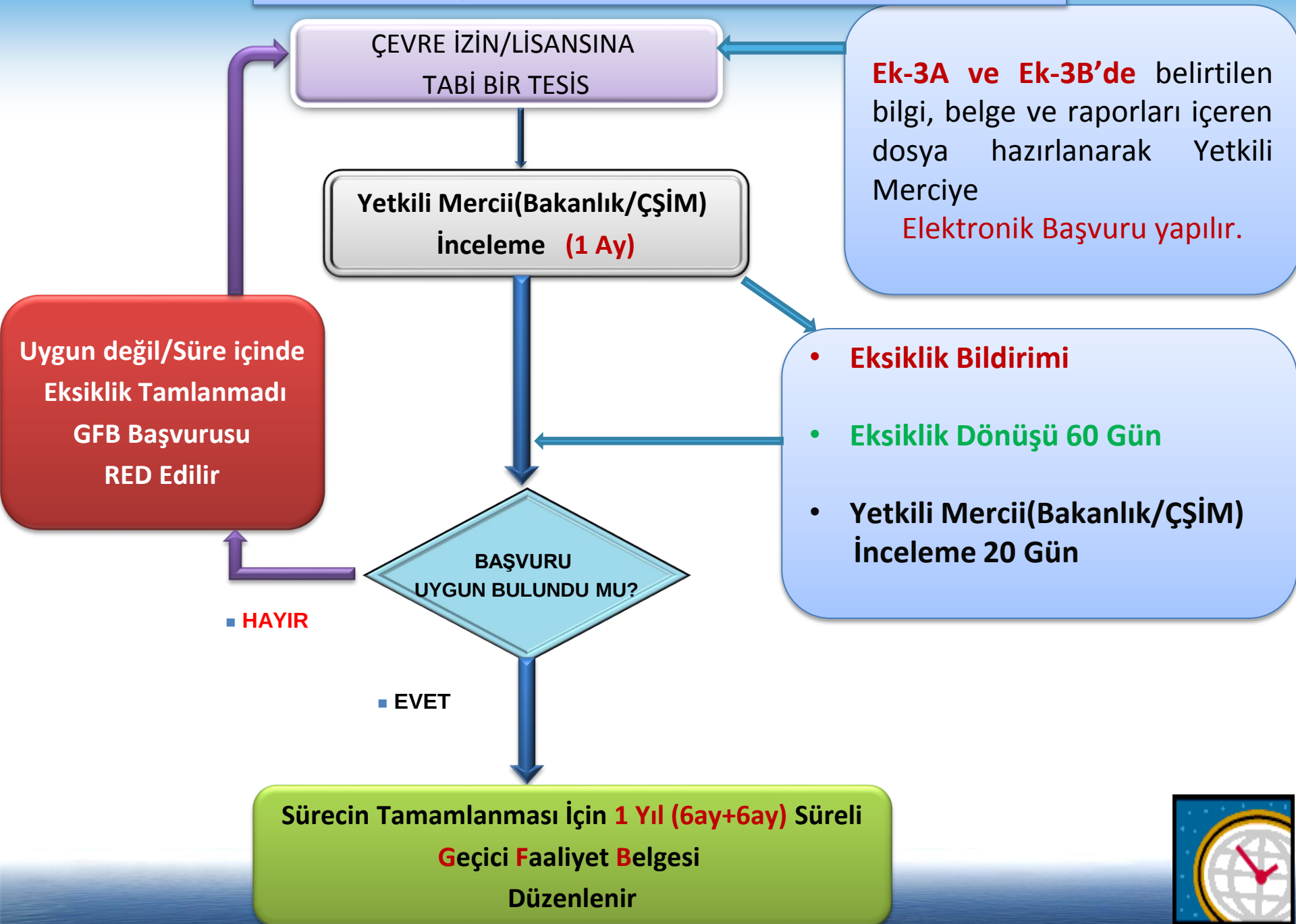
GEÇİCİ FAALİYET BELGESİ

ÇEVRE İZİN/LİSANS BELGESİ

**VALİLİK
TESPİT
RAPORU**

2. Aşama GEÇİCİ FAALİYET BELGESİNİN VERİLMESİ

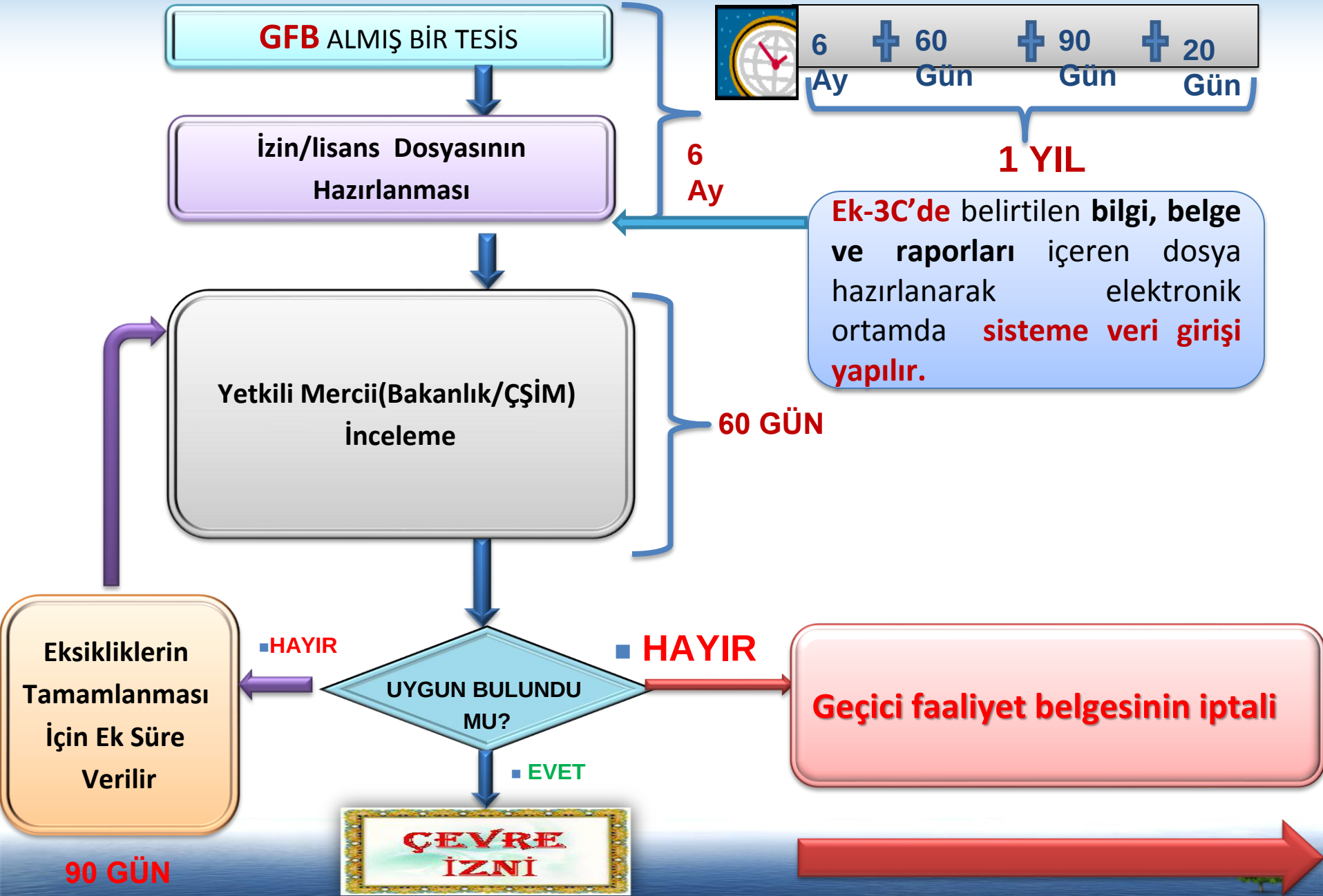
EK-3A GEÇİCİ FAALİYET BELGESİ BAŞVURU FORMU (Kapasite Raporundaki Bilgiler alınarak)

- Tesisin / Faaliyetin Adı
- Tesisin / Faaliyetin Adresi
- İli
- İlçesi
- Ada, Parsel, Pafta Numarası
- Koordinat Bilgileri
- Vergi Dairesi ve Numarası
- SGK İşyeri Sicil No
- Ticaret / Sanayi Odası No

- Tesis Sahibinin/Yetkilisi T.C. Kimlik No
- Kurum/Kuruluş/İşletmenin İktisadi faaliyet alanı(NACE kodu)
- Üretim Konusu
- Yıllık Üretim Kapasitesi
- Tesisin / Faaliyetin; Alanı(m²), Vardiya Sayısı, Çalışan Sayısı, Çalışma süresi(gün/saat, İşgünü/Yıl)
- Tesisin / Faaliyetin Bulunduğu Bölge(Sanayi, yerleşim, mücavir alan, OSB, Koruma alanı, Gürültü duyarlı Böl(Hastane, Okul vs).
- ÇED Mevzuatına Göre Durumu

❖ Geçici Faaliyet Belgesi almış tesis veya faaliyetler 6 ay sonunda Çevre İzni veya Çevre İzin ve Lisansının e-başvuru sürecini tamamlamak **zorundadır**.

3. Aşama İZİN/LİSANS SÜRECİNİN TAMAMLANMASI

Geçici faaliyet belgesinin iptali

- GFB itibaren 180 gün başvuru yapılmaması ve/veya eksiklikler 90 gün içinde tamamlanmazsa veya başvurunun uygun bulunmaması durumlarında GFB iptal edilir.
- GFB ile faaliyet gösteren işletmelerin başvuruda sunduğu Bilgi/Belgelere **aykırı çalıştığı tespit edilirse, İdari Yaptırım uygulanarak, GFB iptal edilir.**
- ❑ GFB başvurusu reddedilen veya İptal edilen işletmeler; bir defaya mahsus olmak üzere, her bir çevre izni veya çevre izin ve lisans konusu için **belge bedeli kadar ödeme yaparak tekrar müracaatta bulunur ve izin süreci yeniden başlatılır.**
- ❑ Başlatılan süreç sonunda GFB veya çevre izni/çevre izin ve lisans belgesini **alamayan işletmeler 60 gün süresince faaliyette bulunamaz ve GFB başvurusu yapamaz.** Bahsedilen 60 gün sonunda gerçekleştirilecek GFB veya çevre izin/çevre izin ve lisans belgesi başvurularında **belge bedellerin iki katı uygulanır.**
- ❑ Bu başvuru süreci sonunda da GFB veya çevre izni/çevre izin ve lisans belgesini alamayan işletmeler **90 gün süresince faaliyette bulunamaz ve GFB başvurusu yapamaz.**

Çevre izin veya çevre izin ve lisans belgesinin **iptali**

- Çevre izni veya çevre izin ve lisans koşullarına **aykırı iş ve işlemlerinin tespit edilmesi** durumunda Çevre Kanununun uyarınca **idari yaptırımlar uygulanır**. Uygunsuzluğun düzeltilmesi için işletmeye **en fazla bir yıla kadar süre verilebilir**. Süre verilmemesi veya verilen sürenin bitiminde uygunsuzluğun giderilmemesi halinde, çevre izin veya çevre izin ve lisans belgesi **iptal edilir**.
- Çevre ve insan sağlığı yönünden **tehlike yaratan faaliyetler nedeniyle işletmeye süre verilmeksizin** çevre izin veya çevre izin ve lisans belgesi **iptal edilir**.
- Bu işletmeler için **izin süreci yeniden başlatılır** ve işletme kendi adına **yeni GFB** düzenlenene kadar **faaliyette bulunamaz**.
- Belgelendirme ve beyanlarda **usulsüz** ve **gerçeğe aykırı** bilgi/belge düzenlendiği tespit edilirse, 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca **İdari yaptırımlar uygulanır, GFB iptal edilir**. İşletmenin **faaliyeti 90 gün durdurulur**. İptal edilen başvuruya ait her bir çevre izni veya çevre izin ve lisans konusu için **belge bedellerinin iki katı, tekrarında dört katı uygulanır, müteakip tekrarında ise faaliyet 1 yıl süresince durdurulur**.
- **GFB veya Çevre İzin veya Çevre İzin ve Lisansı belgesi olmaksızın faaliyette bulunan işletmelere, 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca İdari Yaptırımlar uygulanır. GFB alana kadar faaliyette bulunamaz.**

- İşletmelerin Çevre izin veya çevre izin ve lisansı **5 yıl** geçerlidir.
- Çevre izin veya çevre izin ve lisans şartlarında değişiklik olmaması durumunda, **5 yıllık süre dolmadan 180 gün önce belgenin yenilenmesi için başvuru ve 5 yıllık süre dolmadan belgenin alınması zorunludur.**
- Çevre izin veya çevre izin ve lisans konuları ile ilgili proses ve çalışma koşullarında **değişikliğe uğrayan işletmeler, yetkili mercie bildirimde bulunurlar.**

Çevre izin ve/veya Lisans alma sürecinin yeniden başlaması

- İşletmenin **faaliyet yerinin veya faaliyet konusunun değişmesi,**
 - İşletmenin **yakıtının ve/veya yakma sisteminin değişmesi,**
 - İşletmenin **toplam üretim kapasitesinin veya toplam yakma/anma ısı gücünün en az 1/3 oranında artması veya artış miktarının Yönetmeliğin Ek-1 Listesi kapsamında yer alması halinde süreç 30 günde yeniden başlatılır.**
- İşletmenin **sahibi/unvanı değişirse 3 ay içinde** sicil gazetesi, kapasite raporu, mevcut koşullara uyacağına dair taahhütname ile başvurulur. Çevre izin/çevre izin ve lisans sürecinin yeniden başlatılmasının **gerekli görülmediği durumda, geçerlilik süresi değişmemek kaydıyla belge yeniden düzenlenir.**

Çevresel Etki Değerlendirilmesi

sürecinin İzin Lisans Sürecinde önemi !

Çevresel Etki Değerlendirilmesi sürecinin önemi, faaliyetler henüz işletmeye başladıkları aşamada, izin lisans sürecine girdiklerinde ortaya çıkmaktadır.

- Etkin ve başarılı bir Çevresel Etki Değerlendirilmesi yapılmış bir proje İzin Lisans sürecinde beklenen sonuçlara kısa zamanda ve sorunsuz ulaşırken;
- Çevresel Etki Değerlendirilmesi sürecini yeterince başarılı yürütülememiş olan faaliyetler izin lisans sürecinde birçok engelle karşılaşmaktadır.

Denetim görevi kamu gücünün kullanıldığı bir görevdir !

Çevre Kanunu Md.12

Denetim, Bilgi Verme ve Bildirim Yükümlülüğü

“Bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Bakanlığa aittir...İlgililer, Bakanlığın veya denetimle yetkili diğer mercilerin isteyecekleri bilgi ve belgeleri vermek, yetkililerin yaptıracakları analiz ve ölçümlerin giderlerini karşılamak, denetim esnasında her türlü kolaylığı göstermek zorundadırlar.

İlgililer, çevre kirliliğine neden olabilecek faaliyetleri ile ilgili olarak, kullandıkları hammadde, yakıt, çıkardıkları ürün ve atıklar ile üretim şemalarını, acil durum planlarını, izleme sistemleri ve kirlilik raporları ile diğer bilgi ve belgeleri talep edilmesi halinde **Bakanlığa veya yetkili denetim birimine vermek zorundadırlar...”**

✓ **Çevre Kanunu Md.20/g “12 nci maddede öngörülen bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmeyenlere 11.619 TL idari para cezası verilir ”**

✓ **20.Maddenin (k), (l), (r), (s), (t), (u), (v) ve (y) bentlerinde öngörülen idarî para cezaları kurum, kuruluş ve işletmelere üç katı olarak verilir.**

ÇEVRE DENETİMİ YÖNETMELİĞİ (R.G 21.11.2008 / 27061)

İdari yaptırım kararı MADDE 30 (1) Yapılan denetim sırasında, Kanunda belirtilen gerekliliklere uyulmadığının veya yükümlülüklerin yerine getirilmediğinin saptanması durumunda **Kanunun 20. Maddesinde belirtilen cezalar uygulanır.**

(2) Söz konusu idari yaptırım kararına yol açan uygunsuzluk, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile diğer kanunlara göre suç oluşturuyor ise kovuşturma yapılması için **Cumhuriyet Savcılığına** suç duyurusunda bulunulur.

Süre verilmesi ve faaliyetin durdurulması MADDE 31 (1) Yapılan denetim sırasında, Kanunda belirtilen yasaklara uyulmadığının veya yükümlülüklerin yerine getirilmediğinin saptanması durumunda, **idari para cezasının yanı sıra, yetkili makamca tesis veya faaliyetlere, yasaklara aykırı faaliyetin düzeltilmesi ve Kanunda belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için denetim ekibi tarafından;.....süre verilebilir.**

(2) **Bu süreler sonunda** yasaklara uymayan veya yükümlülüğünü yerine getirmeyen tesis veya faaliyetin çalışması, yasağın veya yerine getirilmeyen yükümlülüğün çeşit ve niteliğine göre **kısmen veya tamamen süreli veya süresiz olarak durdurulur.**

(3) Çevre kirliliğinin toplum sağlığı yönünden tehlike yarattığı hallerde tesis veya faaliyet, süre verilmeksizin kısmen veya tamamen durdurulur ve Sağlık Bakanlığına bildirilir.

❖ **Fiillerin tekrarı: 2872 Çevre Kanunu Md. 23** – Bu Kanunda belirtilen idarî para cezaları, bu cezaların verilmesini gerektiren fiillerin işlenmesinden itibaren üç yıl içinde birinci tekrarında **bir kat, ikinci ve müteakip tekrarında iki kat artırılarak verilir.**

Adli nitelikteki cezalar

2872 Md.26-Bu kanunun 12. maddesinde öngörülen bildirim ve bilgi verme yükümlülüğüne aykırı olarak yanlış ve yanıltıcı bilgi verenler, **altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.** Bu kanunu uygulanmasında **yanlış** ve **yanıltıcı** belge düzenleyenler ve kullananlar hakkında 5237 sayılı **TCK belgede sahtecilik suçuna** ilişkin hükümler uygulanır. Bu Maddeye göre yargıya intikal eden ÇED ilişkin ihtilaflarda **ÇED süreci yargılama sonuna kadar durur.**

❖ **Kirletenin sorumluluğu: 2872 Md.28**– Çevreyi kirletenler ve çevreye zarar verenler sebep oldukları kirlenme ve bozulmadan doğan **zararlardan dolayı kusur şartı aranmaksızın sorumludurlar.** Kirletenin, meydana gelen zararlardan ötürü genel hükümlere göre de **tazminat sorumluluğu saklıdır.**

KABAHATLER KANUNU - Kabahat: Kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık.

- ❖ Fiil hem 5237 sayılı TCK kapsamında düzenlenen suç hem de Çevre Kanunu kapsamında düzenlenen kabahat ise Çevre Kanunu uyarınca idari para cezası uygulanarak suç nedeniyle Cumhuriyet Başsavcılıklarına(181 Md. Çevrenin kasten kirletilmesi,182 Md Çevrenin taksirle kirletilmesi 183 Md. Gürültüye neden olma, 184 Md İmar kirliliğine neden olma, 174 Md. Tehlikeli maddelerin izinsiz olarak bulundurulması veya el değiştirmesi) suç duyurusunda bulunulur.

Md.15

- ❖ Bir fiil ile birden fazla kabahatin işlenmesi halinde bu kabahatlere ilişkin tanımlarda sadece idari para cezası öngörülmüşse, en ağır idari para cezası verilir. Bu kabahatlerle ilgili olarak kanunda idari para cezasından başka idari yaptırımlar da öngörülmüş ise bu yaptırımların her birinin uygulanmasına karar verilir.
- ❖ Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde her bir kabahatle ilgili olarak ayrı ayrı idari para cezası uygulanır.

- İdari para cezasının kanun yoluna başvurulmadan önce dava açma süresi içinde defaten ödenmesi halinde, $\frac{3}{4}$ 'ü tahsil edilir.
- Peşin ödeme kanun yoluna başvurulmasını etkilemez.
- Ödeme süresi tebliğ tarihinden itibaren 1 aydır.
- İdarî para cezalarının tahsil usûlü hakkında 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır.
- Ödeme süresi içinde müracaat halinde borç taksitlendirilebilir.
- İlk taksitin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde 4 eşit taksit Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, kalan kısmının tamamı tahsil edilir.

GÖREVLİ YARGI KOLU

❖İdarî yaptırımlara(Para Cezalarına) karşı:

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 25. Md uyarınca tebliğden itibaren 30 gün,

❖ÇED kararlarına karşı: kararın ilân tarihinden itibaren 60 gün(2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi Davalar İdarî Yargıda görülür) içinde dava açılması gerekmektedir.

TEŞEKKÜRLER

